

HIGIENSKI UKREPI ZA PREPREČEVANJE ŠIRJENJA OKUŽBE S SARS-CoV-2 V KNJIŽNICAH IN ČITALNICAH

21.2.2022

Obvezni pogoji izvajanja obravnavanih dejavnosti so določeni z veljavnimi vladnimi odloki, ki predpisujejo ukrepe za preprečevanje prenosa in širjenja okužb z virusom SARS-CoV-2. Za preprečevanje prenosa in širjenja okužbe z virusom SARS-CoV-2 je treba upoštevati splošne in specifične ukrepe, ki jih navajamo v nadaljevanju.

Novi koronavirus se najpogosteje prenaša preko izločkov iz dihal med ljudmi, ki so tesno skupaj, oziroma preko onesnaženih rok.

Upoštevajmo priporočila glede medosebne razdalje, pravilnega nošenja maske in higijene rok in kašlja, zračenja ter čiščenja in razkuževanja.

Priporočena medosebna razdalja zaradi virusa, ki se izloča s kihanjem, kašljanjem, glasnim govorjenjem, je vsaj 1,5 oz. 2 metra. V primeru, da je ta razdalja manjša, je tveganje za okužbo večje.

Ob kihanju, kašljanju ali neposrednem dotikanju površin ali predmetov z umazanimi rokami, virus nanese na različne predmete in površine, kot so mize, delovne površine, kljuge na vratih, ročaji, držaji in ograje, denar... Drugi ljudje se lahko okužijo tako, da se dotaknejo teh onesnaženih površin, nato pa se dotaknejo oči, nosu ali ust, ne da bi si prej umili roke. Roke vedno smatramo kot onesnažene, izjema je le neposredno po njihovem umivanju ali razkuževanju. Z onesnaženimi rokami prenašamo povzročitelje okužbe nase in na druge osebe ter predmete, ki se jih dotikamo (npr. kljuge, ročaji, držaji, delovni pripomočki, denar, ipd.).

Z upoštevanjem vseh navedenih ukrepov bomo zmanjšali možnost za okužbo in s tem ščitili sebe in druge. Za pravilno izvajanje samozaščitnih ukrepov mora odgovornost prevzeti vsak posameznik.

Splošni ukrepi, ki naj jih upoštevajo zaposleni in uporabniki:

- Svetujemo upoštevanje vseh splošnih ukrepov za zaščito pred okužbo z novim koronavirusom, navedenih na naslednji povezavi:

<https://www.nijz.si/sl/preprecevanje-okuzbe-z-virusom-sars-cov-2-v-obdobju-sproscanja-ukrepov>

- Priporočamo tudi, da so na vidnem mestu izobešena gradiva na temo umivanja in razkuževanja rok, higijene kašlja ter pravilne namestitve mask.
- Zaposleni in uporabniki morajo biti zdravi, brez katerega izmed navedenih simptomov oziroma znakov: povišana telesna temperatura, zamašen nos/nahod, kihanje, kašljanje, bolečine v žrelu, težko dihanje, glavobol, bolečine v mišicah, driska, slabost/bruhanje, sprememba vonja in/ali okusa, neobičajna utrujenost, vnetje očesnih veznic tako v blagi kot v težji obliki.
- Vzdržujejo naj medosebno razdaljo najmanj 1,5 metra (sede) oziroma 2 metra (v gibanju oziroma čakanju v vrsti).
- Ob vstopu v objekt naj si zaposleni umijejo ali razkužijo roke, uporabniki pa naj si jih razkužijo (npr. z razkužilom na osnovi 60 do 80 % alkohola). Podajalniki za razkužilo naj bodo nameščeni tako, da je možna uporaba tudi iz invalidskega vozička.
- Naj se ne dotikajo obraza, zlasti ne ust, nosu in oči, dokler roke niso umite ali razkužene.
- Upoštevajo naj higieno kihanja in kašlja.
- Vsi naj pravilno nosijo masko. Dobro naj bodo seznanjeni s pravilnim načinom nošenja in snemanja maske. Maska naj sega od korena nosu do pod brado, med nošenjem se je ne dotikajo. Pred in po uporabi maske si je treba temeljito umiti ali razkužiti roke. Pravilna namestitev in odstranitev maske je prikazana na naslednji povezavi:
https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/maske2_lectorirano.pdf
- Čim manj naj se dotikajo različnih predmetov in površin.
- V prostorih knjižnice naj se zadržujejo le toliko časa, kot je nujno.
- Priporočamo brezstično plačevanje.

Ukrepi, ki naj jih upoštevajo zaposleni v knjižnicah:

- Priporočamo čim več izposoje predhodno naročenega gradiva, ki se pripravi vnaprej, po možnosti za vsakega uporabnika posebej.
- V kolikor je možno, priporočamo, da se predvsem za ranljive skupine še naprej omogoča dostava gradiva na dom (na različne načine).
- Za zmanjševanje možnosti okužbe je pomembno, da je v prostoru hkrati čim manj ljudi in da se zadržujejo čim krajši čas. Več ljudi kot se hkrati nahaja v prostoru, večje je namreč tveganje za prenos okužbe. Poleg števila oseb v prostoru je pomembna tudi površina prostora na posamezno osebo, višina stropa, učinkovitost prezračevanja, čas zadrževanja oseb v prostoru itd.
- V knjižnici naj bo zagotovljena možnost umivanja in razkuževanja rok za zaposlene ter razkuževanja rok za uporabnike.

- Podajalniki razkužila naj bodo nameščeni na vhodu v knjižnico, na več vidnih mestih (ob pultu, kjer se izdaja/prevzema gradivo, med posameznimi knjižnimi oddelki...) in ob izhodu, tako da je možna uporaba tudi iz invalidskega vozička.
- Zaposleni naj bodo pozorni, da uporabniki dosledno izvajajo vsa splošna higienska priporočila, vključno z ohranjanjem zadostne medosebne razdalje. Svetujemo namestitev talnih označb.
- Glede na velikost prostora priporočamo, da so pred blagajno za čakajoče nameščene talne oznake, ki omogočajo vzdrževanje ustrezne medosebne razdalje.
- Pri pultu za izdajo knjig priporočamo namestitev zaslonov iz pleksi stekla za zaščito zaposlenih.
- Priporočamo, da se pogosto razkužuje površine, ki se jih pogosteje dotikamo, kot so mesta za odčitavanje članske izkaznice in/ali evidentiranje knjig . Prav tako svetujemo, da zaposleni pogosteje čistijo ali razkužujejo površine, kot so npr. kljuke, držala, ročaji...
- Zaposleni naj si umivajo ali razkužujejo roke (npr. po uporabi telefona, računalnika, blagajne, denarj,...). Razkuževanje rok priporočamo vsakič pred vročitvijo knjig uporabniku ter po stiku z denarjem ali člansko izkaznico.
- Za čiščenje/razkuževanje prostorov naj se smiselno uporabljajo **Priporočila za čiščenje in razkuževanje prostorov izven zdravstvenih ustanov za preprečevanje širjenja okužbe s SARS-CoV-2:** <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-ciscenje-in-razkuzevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-katerih-se-je-zadrzeval>
- Prostore je treba stalno in učinkovito zračiti. Podrobnejša navodila za izvajanje prezračevanja in varno uporabo prezračevalnih sistemov si lahko preberete v **Navodilih za prezračevanje prostorov izven zdravstvenih ustanov v času širjenja okužbe s SARS- CoV-2:** <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-prezracevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-casu-sirjenja-okuzbe-covid-19>
- Osebno varovalno opremo za zaposlene glede na delovno mesto določi zdravnik specialist medicine dela.

Ukrepi, ki naj jih upoštevajo uporabniki:

- Priporočamo, da si uporabniki izposojajo knjige iz knjižnice po predhodnem naročilu.
- Priporočamo tudi uporabo mobilne aplikacije (mCOBISS) za rezervacijo in izposajo knjig.
- V knjižnico naj vstopajo samo zdrave osebe, brez znakov okužbe dihal/prebavil.
- Pri vhodu v knjižnico in ob izhodu naj si uporabniki razkužijo roke. Zadrževanje v knjižnici naj bo čim krajše.
- Pred dotikanjem površin npr. listanjem knjig. naj si pravilno razkužijo roke.
- Priporočamo brezstični način poslovanja.
- Uporabniki si tudi pred izhodom razkužijo roke.